

de kontraktmæssige Former tilstede. Nu er den militære Pligt et borgerligt Ombud, om vi ville kalde det saa, og den kan ramme os alle; men vi ere endnu ikke komne ind paa, at vi skulle give Erstatning for borgerligt Ombud. Jeg tror derfor, at det er ujundt at indføre denne Betragtning i vor Debat om disse Spørgsmaal. Det tager Løstelsen bort fra det Hverd at forsvare sit Land, og mig forekommer det, at det er et Forhold, for hvilket der overhovedet ikke kan fastsættes en Kontrakt, et Forhold, for hvilket der overhovedet ikke kan fastsættes en Erstatning. Nei, det Hverd skulde efter min Formening ikke nedskrives til at blive et Erstatningsspørgsmaal, det har et ganske andet dybere og alvorligt Grundlag efter mit Syn. Der er Jugen, der paatager sig at erstatte nogen Familie ved Pengetilskud Tabet af dens Forsørgere, nogen Forældre Tabet af deres maaste eneste Barn, eller hvilke andre Forhold der kunne tænkes. Det er Forhold, der overhovedet ikke, naar der ikke ved frivillig Kontrakt er fastsat Erstatning, vil kunne gøres til Gjenstand for en saadan; de ere uerstattelige, og de bør være det.

Naar man nu anfører, at nu endelig kommer man til Erkjendelse af, hvad de Mænd fortjene, som have offret sig eller lidt for Fædrelandet, saa siger jeg, at det er en saare sjen Erkjendelse, man kommer til, naar de Fleste af de Paagjældende jo sikkert er døde, og de Fleste af deres Efterladte ere bortgaaede. Der er jo hængaaet 32 Aar, siden vi havde den første Slesvigske Krig, saa at det er en sjen Erkjendelse, at det just alene er i Kraft af denne Betragtning, at vi skulle stemme for dette Lovforslag. I 1848—50, efter den seirrige og lykkelige Krig, og efterat man havde fastslaaet den Grundsatning, at de, der vare komne til Skade, havde Krav paa Statens særlige Forsørg, da vil jeg antage, vare Hjerterne saa varme, og man fastholdt dette Spørgsmaal saa levende, at jeg skulde have ment, at Samfundet da gav denne Betragtning om at hjælpe et saadant Udtryk, som maatte anses for at være tidsvarende. Det var ialtfald mest naturligt at antage; at jo nærmere man stod denne Sag og denne Sags Seiersglæde, Krigsaarenes Seiersglæde, desto lettere maatte man dog virkelig være istand til at finde Udtryk for den Seiersglæde i den under 9de April 1851 vedtagne Lov. Naar jeg nu tager som Enhed 100 Kr. i Loven af 1851, saa blive disse 100 Kr. i Aaret 1858 forhøiede til 150, det vil sige for en meget stor Dels Vedkommende, i 1876 til 180 og nu til 225. Det, der nemlig her søges, er 25 pCt af 180, altsaa 45 Kr. Den Sum, som

den høie Rigsdags og Regjerings Varme for Sagen under Stabsingen af Principet om Statens særlige Forsørg fastsatte til 100 i 1851, fastsættes nu til en Enhed af 225, som vi se, altsaa til 2^{1/4} Gang saameget. Enten maa der have været andre Grunde og ligge en anden Betragtning til erund for dette Forslag, eller det forekommer mig, at dette Forslag maa være en Haan imod vore Forsædere her i denne Sal. (Afbrydelse af Winther.) Meget muligt! Jeg kjender ikke det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgkreds, (Winthers) Silling dengang, han var jo dengang tilstede; jeg veed ikke, om han dengang stillede Forslag om 225 op imod 100 og ikke sit det vedtaget. Men jeg vil sige, at jeg vilde have fundet det rigtigere, naar man ansaa det for en passende Sum, at man saa havde givet disse stakkels Mennesker Erstatningen, inden de døde; nu kan man ikke give dem den i Graven, de mange Hundreder, der ere gaaede bort imidlertid! Jeg vil altsaa fastholde, at her maa vi ikke tale om Erstatning, men her maa vi tale om Humanitets- og Billighedskrav imod disse vore Medborgere, som iøvrig intet Retsskrav have paa Understøttelse, medmindre Samfundet selv lovgiver derom. I og for sig have de det ikke, og jeg er overbevist om, at denne Betragtning vil enhver ærefjer Invalid, der har været Soldat og har haft Følelsen af sit høie Kald som saadan, erkjende. Naar der altsaa er Spørgsmaal om mulig — hvad jeg ikke tør dømme om — at oprette Noget af vore Forsædres Strengthed her i denne Sal og endvidere at hjælpe paa de nu Tilbagelevende fra 1848—49—50 og atter fra 1864 paa Grund af, at deres Svagheit naturligvis tager til, efterhaanden som Aarene komme, er det en Betragtning, som altid har fundet Gjenlyd i denne Sal, naar den overhovedet har været frigjort for andre — jeg havde nær sagt Kunstner. Jeg forstaar derfor meget vel, at et saadant Lovforslag kan finde velvillige Talsmænd her, skjøndt jeg paastaar, at dermed afgjøres ingenlunde det Spørgsmaal: Hvorledes hjælpe vi dem, der nu gamle og svage paa Grund af deres Deltagelse i Krigen, trues af Fattigvæsenet? Ingenlunde! Jeg gjorde en Opdagelse i Sommer, som jeg blev meget overrasket ved. Min ærede Kollega fra Møen (Bojsen) omtalte dette Spørgsmaal; han var saa høimodig at gaa det forbi med nogle misbilligende Uttringer, som, da de bleve optagne af det ærede Medlem fra Slagelse (Dahl), blev til en varm og inderlig Taksigelse. Jeg vil derfor paa Grund af denne varme og inderlige Taksigelse gaa lidt nærmere ind derpaa, da jeg tror, at det har